

4. Бондарчук Л.М. Українська мова в інформаційних системах: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Л.М. Бондарчук – К. : КНЕУ, 2006. – 140 с.
5. Бездрабко В. Документознавство в Україні: інституціоналізація та сучасний розвиток: / В.Бездрабко. — К. : Четверта хвиля, 2009. — 720с.
6. Документознавство та інформаційна діяльність: наука, освіта, практика: Матеріали наук. конф. 18 грудня 2002р. / Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв / Михайло Семенович Слободяник (голов.ред.). — К. : ДАКККіМ, 2003. — 100с.
7. Комова М.В. Документознавство / М.В.Комова; Національний ун-т "Львівська політехніка". — Л. : Тріада плюс, 2007. — 294с.
8. Матвієнко О. Менеджмент інформаційних офісних систем: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. і системи післядипломної освіти за спец. "Менеджмент організацій" і "Документознавство та інформаційна діяльність". — К., 2001. — 154с.
9. Соколовська Ж.П., Власенко В.В., Щербачук Л.Ф. У ділове спілкування – державну мову / Ж.П. Соколовська, В.В. Власенко, Л.Ф. Щербачук. – К. : Грамота, 2004. – 296 с.
10. Українська мова: Енциклопедія / ред. кол.: Русанівський В. М.Тараненко О. О. (співголови), М. П. Зяблюк [та ін.] – К. : Укр. енцикл., 2000.–752 с.
11. Швецова-Водка Г. Документознавство: навч. посіб./ Г. Швецова-Водка.— К. : Знання, 2007. — 398с

Гавліч І. Б.

к.і.н., доцент кафедри документознавства,
інформаційної діяльності та українознавства ЮФ ТНЕУ

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ТА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Серед новітніх тенденцій розвитку вищої освіти важливе місце посідає євроінтеграція вищої школи України, що має на меті створення єдиного освітянського простору, головні принципи якого відображені в документах Болонського процесу.

Визначальними тенденціями розвитку світової освітньої системи є посилення її гуманістичної спрямованості, духовної та загальнокультурної складової, формування у студентів системного підходу до аналізу складних технічних і соціальних ситуацій, стратегічного мислення, виховання соціальної та професійної мобільності [1, 32].

Сьогодні суспільство почало усвідомлювати принципово нову роль освіти в сучасному інформаційному світі. Застосування комп'ютерних технологій у навчальному процесі дозволяє засвоїти більший обсяг професійних знань, використовуючи різноманітні методики пізнавального та творчого характеру. Сучасний ринок праці очікує особливих працівників – високого рівня професіоналів, непересічних особистостей. Особистостей, що здатні розвиватися та вдосконалюватися, постійно вчитися й пристосовуватися до нових умов, уміти знаходити спільну мову з оточуючими і працювати в команді [3, 15].

Мета вищої освіти України у рамках євроінтеграції полягає у підготовці фахівців, які мають перейти від індустріального до інформаційно-технологічного простору на основі інноваційності навчання.

Необхідність підтримання високої конкурентоспроможності на динамічному ринку праці вимагає також прищеплення прагнень та навичок до самонавчання, самовиховання і самовдосконалення протягом усього активного трудового життя [2, 56].

Водночас, в сьогоденних умовах євроінтеграції та глобалізації перед вищими навчальними закладами постає проблема підготовки такого фахівця, який спроможний упроваджувати не лише економічну, технічну, інформаційну культуру, культуру виробничих відносин, але й організувати професійну діяльність, яка б спиралася на такі соціальні цінності, як рівність, справедливість, повага, толерантність, злагода, порядок, тощо.

Проблема етики та моралі в процесі навчання та виховання студентів у ВНЗ України не є новою, однак, на сьогодні, виникає необхідність ознайомлення майбутніх спеціалістів з сучасними засадами та нормами етичної поведінки.

Ефективність морального виховання студентів визначають такі чинники: створення у вищому навчальному закладі психологічного клімату поваги до моральних норм, правил людського співжиття; відповідність змісту морального виховання його меті й рівню морального розвитку студентів, особливостей їх майбутнього фаху; своєчасне вжиття виховних заходів, акцентування уваги на запобіганні аморальним явищам у студентському середовищі; підтвердження декларованих педагогами моральних принципів їх моральною практикою, яка б відповідала найвищим критеріям моральності [4, 249].

Серед моральних якостей, які мають особливе значення для майбутньої професійної діяльності, виокремлюють професійний обов'язок, професійну честь, професійну гордість і професійну етику.

Важливо, щоб студенти знали моральні вимоги щодо професій, які вони опановують, і якості, які повинні виховати в собі, щоб відповідати цим вимогам. Засвоєння норм професійної етики допомагає молодій людині швидше професійно адаптуватися [4, 250].

У процесі здобуття вищої освіти відбувається становлення, збагачення та вдосконалення особистості. Такий розвиток індивідуума є результатом цілеспрямованого виховання та навчання, що, в свою чергу, має вплив на використання отриманих знань, вмінь і навичок, майбутню поведінку, особисту позицію та діяльність людини в повсякденному житті та професійному середовищі.

Таким чином, формування професійної культури та морально-етичне виховання повинні стати постійною складовою професійної підготовки студента в сучасних євроінтеграційних процесах України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вища освіта України в парадигмі євроінтеграції (курс лекцій): Навч. посібник для студентів / Г. Ф. Пономарьова, А. А. Харківська, Т. В.Отрошко. – Х.:, 2008. – 334 с.
2. Гончаров С. М., Мошинський В. С. Вища освіта України і Болонський процес / С. М. Гончаров, В. С. Мошинський . – Рівне: НУВГП, 2004. – 142 с.
3. Положення про організацію навчального процесу підготовки фахівців за Європейською кредитно-трансферною системою в Харківській гуманітарно-

педагогічній академії / Г. Ф. Пономарьова, Л. О. Петриченко, А.А. Харківська. – Х.,: ХГПА, 2012. – 52 с.

4. Фіцула М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2010. – 454 с.

Гомотюк О. Є.

доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри документознавства,
інформаційної діяльності та українознавства ЮФ ТНЕУ

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ У ЗБЕРЕЖЕННІ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ

Кризова ситуація із позиціонуванням у суспільствах духовних цінностей спричинила активізацію досліджень у галузі вивчення історичної, соціальної, культурної пам'яті. Обличчя сучасної гуманітаристики визначають студії, пов'язані із розв'язанням проблеми збереження ідентичності і визначенням приналежності до певної спільноти. Важлива роль у цьому процесі відводиться документу, що презентує собою елемент матеріалізованої соціальної пам'яті, а фонди документів (бібліотеки, архіви, музеї тощо) розглядаються як основний довгостроковий арсенал соціальної пам'яті. Особлива відповідальність накладається і на спеціальність «Документознавство та інформаційну діяльність», яку віднесено до галузі знань «Культура і мистецтво», що накладає особливу місію за дослідженнями у цій сфері, у тому числі визначення умов зберігання документів, термінів зберігання, встановлення експертної цінності, способів доступу до інформації та ін. Тим паче, аналіз побудови інформаційного суспільства дозволяє робити висновок, що інформація все більше і більше створюється і використовується у цифровій формі, тому постає проблема збереження цифрової інформації, оскільки людство може втратити цю інформацію.

З цієї точки зору важливою є гуманітарна підготовка документознавця. Викликають незадоволення результати моніторингу знань з історії у середній школі. У 2014 році, за словами директора Українського центру оцінювання якості освіти Ігоря Лікарчука, у гуманітарних науках стан речей виглядає тривожним. Зокрема, за його відомостями, тест з історії України, який у країні складала 130 тисяч абітурієнтів, на максимальну кількість балів склали тільки чотири особи. При цьому із них тільки один випускник поточного року навчання, решта – абітурієнти 1955, 1978, 1972 років народження [1].

Безперечно, для української системи навчання є вагомим досвід освітніх систем європейських країн. Але нам варто враховувати наслідки пострадянського минулого, присутність концепції політичної історії, історії боротьби за незалежність у достатньо політизованій історії. Тому акценти слід зробити на тому, що історія як гуманітарна наука формує критичне мислення через виявлення суперечностей в позиціях, інтересах, потребах соціальних груп і окремих осіб, дає розуміння тенденцій і напрямів історико-культурного розвитку; оцінку різних версій й думок про минулі історичні події, розуміння, що деякі джерела можуть бути необ'єктивними. Окрім цього, історію не можна відокремлювати від загальної історії, а слід розглядати і вивчати під кутом зору взаємовпливів взаємозалежних загаломоцивілізаційних та